

A

ZÁKLADNÍ INFORMACE

A.1 SHRNUTÍ

Praha je hlavním městem České republiky. Zároveň jejím městem největším svojí rozlohou (496 km²) a počtem obyvatel (1,26 mil. k 31. 12. 2014). Z hlediska kvality prostředí musí Praha řešit obdobné otázky jako jiná velká města ve světě. Jedná se především o vliv automobilové dopravy, hluk, hospodaření s vodou a energiemi, nakládání s odpady, ale také udržitelné využívání území, péči o čistotu, zeleň a cenné přírodní lokality na území města.

Ve svém Programovém prohlášení pro volební období 2010–2014 Rada hlavního města Praha deklarovala pro oblast životního prostředí záměr: „Prioritou je snižování ekologické zátěže a vytváření podmínek pro šetrný a udržitelný rozvoj města. Rada bude kultivovat veřejný prostor města, chránit i rozšiřovat městskou zeleň, usilovat o větší čistotu, nižší prašnost i hlučnost. Bude podporovat programy třídění a následného využívání komunálního odpadu. Bude pokračovat v programu začleňování městské zeleně do okolní krajiny.“

Kvalita pražského životního prostředí je ovlivněna řadou faktorů, z nichž nejvýznamnější je koncentrace ekonomických aktivit na relativně malém území. To způsobuje zátěž, se kterou se musí obyvatelé Prahy každodenně vypořádávat a která má vliv na zhoršený stav u některých parametrů životního prostředí. Snížení této zátěže při současném růstu kvality života obyvatel Prahy, tj. udržitelný rozvoj hlavního města, je velkou výzvou pro další směřování města.

A1.1 OVZDUŠÍ

Na území hl. města Prahy dochází k překračování imisních limitů pro suspendované částice, oxid dusičitý a benzo(a)pyren. Překročení imisních limitů je způsobeno především značnou dopravní zátěží na komunikacích, v menší míře se na kvalitě ovzduší projevuje vliv lokálního vytápění a probíhající stavební činnosti. Nejvyšší podíl na celkových emisích (90 %) má u suspendovaných částic doprava, kde rozhodující složku tvoří resuspenze prachu z povrchu vozovek. U oxidů dusíku a těkavých organických látek je podíl dopravy nižší a stále se snižuje, aktuálně činí 72 % u NO_x a 52 % u těkavých organických látek (VOC). Domácnosti a stavební činnost se na celkových emisích TZL podílejí 5 %.

Proti roku 2013 došlo k poklesu emisí u všech sledovaných znečišťujících látek. Největší pokles byl zaznamenán u emisí NO_x z dopravy, kde se projevila poměrně rychlá obměna vozového parku, a u SO₂ v souvislosti se snižováním spotřeby paliv (nárůst využití tepla z tepelného napáječe Mělník – Praha) a nahrazováním tuhých paliv za zemní plyn. Imisní situace na území aglomerace Praha se v porovnání se situací v roce 2013 mírně zlepšila.

V roce 2014 se průměrné roční koncentrace PM₁₀ pohybovaly pod hodnotou imisního limitu. Imisní limit pro 24hodinovou koncentraci PM₁₀ byl překročen na šesti stanicích z patnácti. Imisní limit pro průměrnou roční imisní koncentraci suspendovaných částic PM_{2,5} byl překročen pouze na jedné stanici z pěti. Vysokých hodnot koncentrací suspendovaných částic PM₁₀ i PM_{2,5} a nejčastější překračování hodnoty 24hodinového imisního limitu PM₁₀ je obecně dosahováno v chladném období roku (na území Prahy v období leden – březen), kdy se negativně projevuje vliv méně příznivých meteorologických podmínek pro rozptýl znečišťujících látek a vyšší intenzita vytápění.

V roce 2014 došlo proti předchozímu roku k poklesu ročních koncentrací oxidu dusičitého (NO₂). Roční imisní limit pro NO₂ byl překročen pouze na dvou (dopravních) lokalitách ze čtrnácti. Hodnota hodinového imisního limitu pro NO₂ byla překročena pouze na jedné lokalitě, přičemž počet překročení byl výrazně pod hodnotou zákonného limitu.

Koncentrace benzo[a]pyrenu jsou v roce 2014 srovnatelné s hodnotami koncentrací v předchozích letech, k mírnému překročení ročního imisního limitu došlo opět na jedné stanici. Koncentrace ozonu poprvé za hodnocené období nepřekračují povolený počet překročení imisního limitu na žádné z hodnocených stanic. U všech dalších sledovaných znečišťujících látek jsou imisní limity plněny.

A1.2 VODA

Kvalita vody ve Vltavě a Berounce se na území Prahy a v blízkém okolí sleduje dlouhodobě na 4 profilech. Pro většinu sledovaných ukazatelů byla v období 2013–2014 voda na těchto profilech klasifikována prvním až třetím stupněm z pětistupňové hodnotící škály, s výjimkou mikrobiologických a biologických ukazatelů klasifikovaných prvním až pátým stupněm, v celkovém hodnocení (výsledné třídy jakosti) pak byl 1 profil klasifikován 3. stupněm, 1 profil 4. stupněm a 2 profily 5. stupněm (tj. zhoršení oproti předchozímu období). Na drobných vodních tocích

byla voda hodnocena dle procentuálního zastoupení výsledků měření v jednotlivých třídách jakosti vody při zařazení naměřených hodnot po pětiletých obdobích, resp. pro období 2014–2015. Zastoupení hodnot spadajících do páté případně čtvrté třídy kvality vody se postupem času zmenšuje, kvalita vody se postupně zlepšuje. Tento trend byl zaznamenán u 25 profilů z celkového počtu 38 monitorovaných profilů.

Zásobování obyvatel pitnou vodou dosahuje trvale vysoké úrovně. Cenný zdroj vody pro hlavní město představuje vodárna Želivka, z níž je voda do Prahy přiváděna 52 km dlouhým štolovým přivaděčem. Na celkovém množství 110,3 mil. m³ pitné vody vyrobené v roce 2014 se vodní zdroj Želivka podílel 72 %. Na veřejnou vodovodní síť jsou napojeny téměř všechny domácnosti. Spotřeba pitné vody v domácnostech z veřejné vodovodní sítě v dlouhodobém horizontu klesá, oproti roku 2013 opět mírně poklesla (v roce 2013 činila cca 111 litrů na osobu za den, v roce 2014 cca 106 litrů na osobu za den).

Ztráty vody úniky ze sítě se podařilo snížit ze 46 % v roce 1996 na hodnoty pohybující se od roku 2007 mezi 20–21 %, v roce 2014 klesly ztráty na 17,3 %. Kvalita pitné vody je pravidelně sledována a vyhovuje tuzemským i evropským standardům

Na systém kanalizační sítě je napojeno cca 99 % domácností. Za rok 2014 bylo čištěno cca 120,1 mil. m³ odpadních vod (jde o 100 % odpadních vod), z čehož 93 % na Ústřední čistírně odpadních vod (ÚČOV), zbývající na pobočných čistírnách v okrajových částech města. Objem znečišťujících látek, které jsou vypouštěny do povrchových vod, vyhovuje stanoveným limitům a je dlouhodobě snižován.

Od roku 2005 je zajištěna protipovodňová ochrana vnitřního města a návazně probíhají práce v rámci dalších dílčích etap. V roce 2014 pokračovaly práce v rámci etapy 0007 – Troja, část 14 Troja – městský okruh, etapa 0006 Zbraslav – Radotín, část 22 Velká Chuchle byla dokončena. Na základě zkušeností z povodně v roce 2013 byla v roce 2014 zahájena příprava modernizace a rozšíření části PPO.

A1.3 KRAJINA, PŘÍRODA A ZELENĚ

Bilance ploch podle evidence ČÚZK pro Prahu v roce 2014 ukazuje, po mírném nárůstu v roce 2013, setrvalý stav celkové výměry zastavěných ploch ve srovnání s rokem předchozím (jejich podíl činil na konci roku 2014 cca 10 % z celkové rozlohy města, od r. 1990 však nárůst celkem o 741 ha), zároveň je však evidován další nárůst výměry tzv. ostatních ploch, a to o 87 ha oproti roku 2013, který jde na úkor zemědělské půdy (u této je meziroční pokles výměry o 128 ha), a to zejména orné půdy. Udržitelné využívání území je systematicky zohledňováno v rozvojových plánech města, včetně využití starých nevyužitých objektů nebo ploch většinou průmyslové zástavby (tzv. „brownfields“). Pozitivním jevem ve městě jsou každoroční přírůstky ploch pozemků určených k plnění funkcí lesa, tedy lesních ploch (v roce 2014 nárůst o 33 ha oproti roku 2013 a celkem 307 ha od roku 1990). Nově došlo k nárůstu oproti předešlému roku o 8 ha u vodních ploch. Celkové výměry ostatních kategorií zůstaly v roce 2014 poměrně stabilizované.

Na území Prahy se nachází poměrně velké množství cenných přírodních lokalit, které jsou chráněny ze zákona na různém stupni ochrany a jejich managementu a údržbě se město intenzivně věnuje. K 31. 12. 2014 byla na území města zajištěna legislativní ochrana 93 maloplošných zvláště chráněných území (v tom 8 národních přírodních památek, 69 přírodních památek /v tom 2 nově vyhlášená území/ a 16 přírodních rezervací). Jde o široké spektrum území od geologických a paleontologických lokalit přes botanické, zoologické, entomologické až po lokality lesní, o celkové rozloze přibližně 2.281,3 ha (cca 4,6 % z celkové rozlohy města). V rámci vytvoření soustavy Natura 2000 bylo vládními nařízeními schváleno na území města celkem 12 evropsky významných lokalit. Do konce roku 2014 byly přitom realizovány potřebné úpravy hranic u vybraných zvláště chráněných území, čímž byla zajištěna územní ochrana odpovídajících evropsky významných lokalit. Na území hlavního města bylo dále zřízeno 12 přírodních parků. V roce 2014 vstoupilo v platnost nařízení RHMP č. 10/2014, kterým byly nově vyhlášeny všechny stávající přírodní parky, včetně potřebné úpravy hranic přírodního parku Radotínsko–Chuchelský háj. Současně bylo registrováno 28 významných krajinných prvků (v roce 2014 zaregistrován 1 nový VKP) a 200 stromů požadovalo ochranu jakožto stromy památné (zrušena byla ochrana památného stromu Javor mléč u zámečku v Krčském lese).

Město se systematicky věnuje péči o přírodu, krajinu a zeleň rovněž v případě uličních stromořadí, parků v historických částech města a lesů (s rekreační funkcí) nacházejících se převážně v okrajových částech. Cílem je, aby zeleně ve městě neubývalo, ale naopak přibývalo. V rámci obnovy uličních stromořadí I. kategorie bylo od roku 1995 do konce roku 2014 vysazeno více než 3 753 nových stromů. Díky výsadbě nových lesních porostů narostla od roku 1990 rozloha lesů o 307 ha (o více než 6 %). Významnou součástí pražské krajiny jsou také vodní toky a nádrže. Město průběžně zajišťuje projekty jejich revitalizace (projekty Obnova a revitalizace pražských nádrží /od začátku projektu upraveno celkem 51 lokalit/ a Potoky pro život).

A1.4 ODPADY

V Praze je v delším časovém horizontu evidována roční produkce odpadů kolísající mezi cca 4 až 7 mil. tun v závislosti zejména na rozsahu stavebních aktivit. V roce 2014 bylo na území hlavního města vyprodukováno 4,3 mil. tun odpadů (3,8 mil tun v roce 2013, 4,8 mil. tun v roce 2012).

Z celkového množství produkovaného odpadu bylo cca 42,5 % využito na území hlavního města Prahy, z čehož např. energetické využití činilo 17,7 %, 36 % bylo použito na terénní úpravy a 26 % recyklováno. Odstraňování odpadů skládkováním na území města činilo cca 1,2 % z celkové produkce odpadů. Spalování odpadů bez energetického využití se již od roku 2005 daří udržet na nejvýše na dvou desetínách procenta z celkové produkce odpadů. S větší částí vyprodukovaného odpadu se nakládá mimo území kraje Praha.

Množství vyprodukovaného komunálního odpadu od občanů v roce 2014 dosáhlo 405,8 tis. tun, což činí cca 324 kg na obyvatele. Nadále byl rozvíjen komplexní systém nakládání s komunálními odpady Praze. Podíl využitého odpadu v roce 2014 činil 83,7 %, 59,6 % přitom činilo energetické využití. V roce 2014 byl, zaznamenán částečný pokles objemu vytríděných využitelných složek odpadu v ulicích a domovním vybavení (papíru, skla, plastů, nápojových kartonů) – celkové množství činilo cca 49,3 tis. tun (meziroční pokles oproti roku 2013 činil cca 5 %; dosud nejvyšší množství bylo vysbíráno v roce 2009, kdy hodnota činila 53,4 tis. tun). Nadále je zajišťován sběr nebezpečných složek komunálního odpadu (sběrné dvory, stabilní sběry NO, mobilní sběr aj.). Na konci roku 2014 bylo v provozu 17 sběrných dvorů hl. m. Prahy. Vysoký zůstal také počet stanovišť tříděného sběru odpadů (cca 3 300 veřejných sběrných míst a více než 1 080 přímo v objektech na území Pražské památkové rezervace). Důležité postavení v rámci systému měl také sběr bioodpadu (sezónně pomocí velkoobjemových kontejnerů, dále prostřednictvím stabilního sběrného místa bioodpadu v Praze 10 – Malešicích, sběrných dvorů HMP a nově komunitní kompostárny v Praze 20) a sběr objemného odpadu, rovněž prostřednictvím sběrných dvorů hl. m. Prahy a velkoobjemových kontejnerů přistavovaných v ulicích hl. m. Prahy. Rovněž byl již třetím rokem zajištěn obnovený sběr vybraných komodit prostřednictvím mobilních sběrných dvorů a pokračoval také pilotní projekt na sběr a svoz nápojových plechovek.

A1.5 HLUK

Závažným problémem města zůstává hluk ve venkovním prostředí. Zcela převažujícím zdrojem hluku je automobilová doprava. Podle výpočtů realizovaných v rámci vyhodnocení vlivu konceptu územního plánu na udržitelný rozvoj hlavního města (z údajů roku 2009) je cca 47 % populace zatíženo hlukem L (dn) vyšším než 55 dB. Na základě strategických hlukových map jsou identifikována kritická místa, jimž je věnována prioritní pozornost v plánování a realizaci protihlukových opatření. K těmto opatřením náleží výstavba Protihlukové clony (PHC) navrhované akčním plánem (realizované do 2014) tihlukových clon, výměny povrchů na vybraných komunikacích, rekonstrukce tramvajových tratí, modernizace vozového parku MHD aj. Opatření ke snižování hluku byla v roce 2013, tak jako v předchozích letech, realizována rovněž na letišti Praha Ruzyně. Vedle běžných provozních, technických a ekonomických opatření ke snižování hluku z letecké dopravy je nutné uvést omezení nočního provozu – pohybů letadel v noční době.

A1.6 DOPRAVA

Doprava je faktorem výrazně ovlivňujícím kvalitu životního prostředí v Praze. Požadavky na zajištění mobility jsou vyvažovány úsilím o minimalizaci negativních dopadů. Pro intenzitu dopravy je charakteristický pokles v centrálních částech města (tzv. centrální kordon), který trvá již od roku 1998 a naopak trvající nárůst dopravy ve vnějším pásmu města. V roce 2014 zde doprava narostla oproti předchozímu roku o 2,1 %. Stejně tak narostl počet osobních vozidel evidovaných v Praze. V rámci udržitelného rozvoje dopravy město rozvíjí hromadnou dopravu, usiluje o dobudování silničního okruhu, podporuje snižování spotřeby paliv a energie v dopravě, snižuje dopady na kvalitu ovzduší (včetně využití vozidel na CNG a podpory elektromobility) a hlukovou zátěž a v rámci ekonomických možností podporuje cyklistickou a pěší dopravu.

Priorita rozvoje hromadné dopravy je jedním z pilířů zásad dopravní politiky města. V Praze a okolí je hromadná doprava zajišťována systémem Pražské integrované dopravy (PID), který zahrnuje metro, tramvaje, městské a příměstské autobusy, železnici, dále i lanovku na Petřín a přívozy. V závěru roku 2014 byly v rámci PID v provozu 3 linky metra, 22 denních, 9 nočních a 1 historická tramvajová linka, 313 autobusových linek (156 městských, 92 příměstských, 65 regionálních), 34 železničních linek s označením S a R, 5 linek přívozů a 1 lanová dráha.

V rámci systému PID bylo přepraveno zhruba 1,25 mld. cestujících (z toho nejvíce metrem – 36 %), podíl hromadné dopravy v rámci dělby celkové přepravní práce činil 43 % (pěší 23 %, cyklodoprava 1 %, automobilová doprava 33 %).

Pokračovalo budování cyklistické infrastruktury včetně značení cyklotras podle „Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v Praze do roku 2020“ a „Nového systému číselného označování cyklistických tras na území hl. m. Prahy“. V rámci vytvářené sítě cyklistických komunikací bylo ke konci roku 2014 vyznačeno směrovým značením na 430 km cyklotras. Z celé sítě cyklistických komunikací mělo více než 163 km charakter chráněných tras a 106 km využívalo integrační opatření.

A1.7 ENERGETIKA

Praha řeší v rámci udržitelného rozvoje města i oblast hospodaření s energiemi. V souladu s energetickou koncepcí město realizuje četné aktivity v oblasti úspor energií. Na základě energetických auditů jsou prováděna opatření s cílem snížit energetickou náročnost budov, především budov vlastněných a užívaných městem (úřady, školy, sociální ústavy). Do konce roku 2014 bylo realizováno celkem 437 opatření ve výši 1,558 mld. Kč. Zateplováním budov jsou dosahovány úspory energie ve výši až 50 %. V roce 2014 pokračoval také dotační program „Čistá energie Praha“ na podporu přeměny topných systémů na ekologická média a využití obnovitelných zdrojů v bytových objektech (vyplaceno bylo 17,7 mil. Kč). Praha se může pochlubit i zajímavými projekty v oblasti energetického využití odpadu. Příkladem je Zařízení pro energetické využívání odpadu Malešice (Pražské služby, a. s.) s kogenerační jednotkou, která vyrobí teplo a světlo pro 20 tisíc domácností, dále využití bioplynu na skládce komunálního odpadu v Praze-Ďáblicích nebo v Ústřední čistírně odpadních vod v Praze-Bubenči.

A1.8 NÁSTROJE A POLITIKY V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Při řízení péče o životní prostředí uplatňuje hlavní město Praha nástroje dostupné mu coby městu i kraji zároveň. Mezi tradiční nástroje patří opatření a procesy vyplývající ze zákona – hodnocení vlivů na životní prostředí (EIA), integrované povolování (IPPC), strategické a územní plánování (Aktualizace Strategického plánu 2008, navazující Program realizace strategické koncepce na období 2009–2015, Územní plán sídelního útvaru hl. m. Prahy, Územně analytické podklady) a ekonomické nástroje, z nichž Praha realizuje např. grantová řízení a programy dotací v oblasti životního prostředí a energie (Granty na podporu projektů ke zlepšení stavu životního prostředí hl. m. Prahy /od r. 1996/, program dotací Čistá energie Praha /od r. 1994/). Mezi moderní nástroje podpory ochrany životního prostředí, které město uplatňuje samo nebo jejich využívání různou formou podporuje, patří environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO), Místní Agenda 21, mezinárodní projekty a poskytování informací.

Řada městských částí je aktivních v oblasti dobrovolných nástrojů, zejména v uplatňování Místní Agendy 21, popř. v zavádění dílčích opatření pro ochranu životního prostředí v rámci tzv. Zeleného úřadování. Na celopražské úrovni jsou realizovány projekty mezinárodní spolupráce. Informační podpora pro odborníky i veřejnost je ze strany města systematicky zajišťována především prostřednictvím Informačního systému o životním prostředí v Praze (IOŽIP) a Informačního systému o území (ISU).

Dlouhodobé strategické záměry v oblasti ochrany a péče o životní prostředí hl. m. Prahy jsou formulovány ve Strategickém plánu hl. m. Prahy a v řadě koncepčních dokumentů zaměřených na dílčí tematické oblasti. V roce 2014 měla Praha k dispozici koncepční dokumenty, akční programy a plány pro dílčí oblasti životního prostředí, které uvedené strategické cíle dále podrobně rozpracovávaly.

A.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA MĚSTA

Praha je hlavním městem České republiky. Počtem obyvatel a rozlohou je největším městem České republiky. Z toho vyplývá i její úloha přirozeného centra politiky, mezinárodních vztahů, vzdělávání, kultury a ekonomiky. Praha je nejen pro Středočeský kraj ale i pro celé území ČR centrem pracovních příležitostí, koncentrují se zde nadnárodní společnosti a firmy podnikající v progresivních odvětvích ekonomiky. Z toho vyplývá její vysoká ekonomická výkonnost, vysoké průměrné mzdy a relativně nízká nezaměstnanost. Počet obyvatel Prahy v období 2002 – 2010 mírně rostl především díky ekonomicky motivované zahraniční migraci. Mezi lety 2010 a 2011 došlo k poklesu o více než 15,5 tisíc obyvatel. To je ovlivněno zahrnutím výsledků Sčítání lidu, domů a bytů 2011 do výsledného počtu obyvatel. V roce 2012 počet obyvatel narostl a v roce 2013 poklesl a v roce 2014 opět narostl. Současný počet obyvatel (k 31. 12. 2014) v Praze je 1 259 079 obyvatel.

Praha je atraktivní metropolí díky svému kulturnímu i přírodnímu dědictví. Město je situováno v členitém terénu údolí řeky Vltavy. Na území Prahy se nachází cenné přírodní lokality. Od roku 1992 je historické centrum města zapsáno na seznamu kulturního dědictví UNESCO.

Podle zákona o hlavním městě je Praha statutárním městem. Je spravována orgány hlavního města – Zastupitelstvem hl. m. Prahy a Radou a Magistrátem hl. m. Prahy. Pro výkon státní správy je Praha od roku 2001 členěna na 22 správních obvodů, z hlediska samosprávného ji tvoří 57 autonomních městských částí s vlastními volenými orgány. Praha je zároveň jedním ze 14 krajů ČR. Základní charakteristiky Prahy jsou uvedeny v tabulce.

Tab. A2.1 Praha – základní charakteristika

Rozloha [km ²]	496,2
Správní členění	
počet městských částí	57
počet katastrálních území	112
Poloha (střed města)	
zeměpisná šířka (s. š.), zeměpisná délka (v. d.)	50°4'53.193" N, 14°25'38.39" E
Nadmořská výška [m n. m.]	
maximální (Zličín)	399
minimální (Suchdol)	177
Klima (Ruzyně)	
průměrná roční teplota vzduchu [°C]	10,0
roční úhrn srážek [mm]	624,8
Řeka Vltava	
délka toku [km]	30
průtok – Velká Chuchle [m ³ .s ⁻¹]	69,1
Druhy pozemků [ha]	
zemědělská půda	19 878
lesní pozemky	5 165
vodní plochy	1 086
zastavěné plochy	5 008
ostatní plochy	18 479
Obyvatelstvo - počet obyvatel k 31. 12. 2014	1 259 079
– ženy	648 703
– muži	610 376
střední stav obyvatelstva	1 251 075
zalidnění obyvatel na 1 km ²	2 538
Domy, byty *	
počet obydlených domů	92 927
počet obydlených bytů	542 168
index počtu obydlených domů 2001 – 2011 [%]	9,3
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	
– Kč	829 168
– EURO	30 112
Podíl nezaměstnaných osob [%]	5,03

*Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) 2011/ census 2011, definitivní

Zdroj: ČSÚ, ČHMÚ, ČÚZK, MPSV

Tab. A2.2 Praha – městské části, rozloha a vztah k dalším územním jednotkám

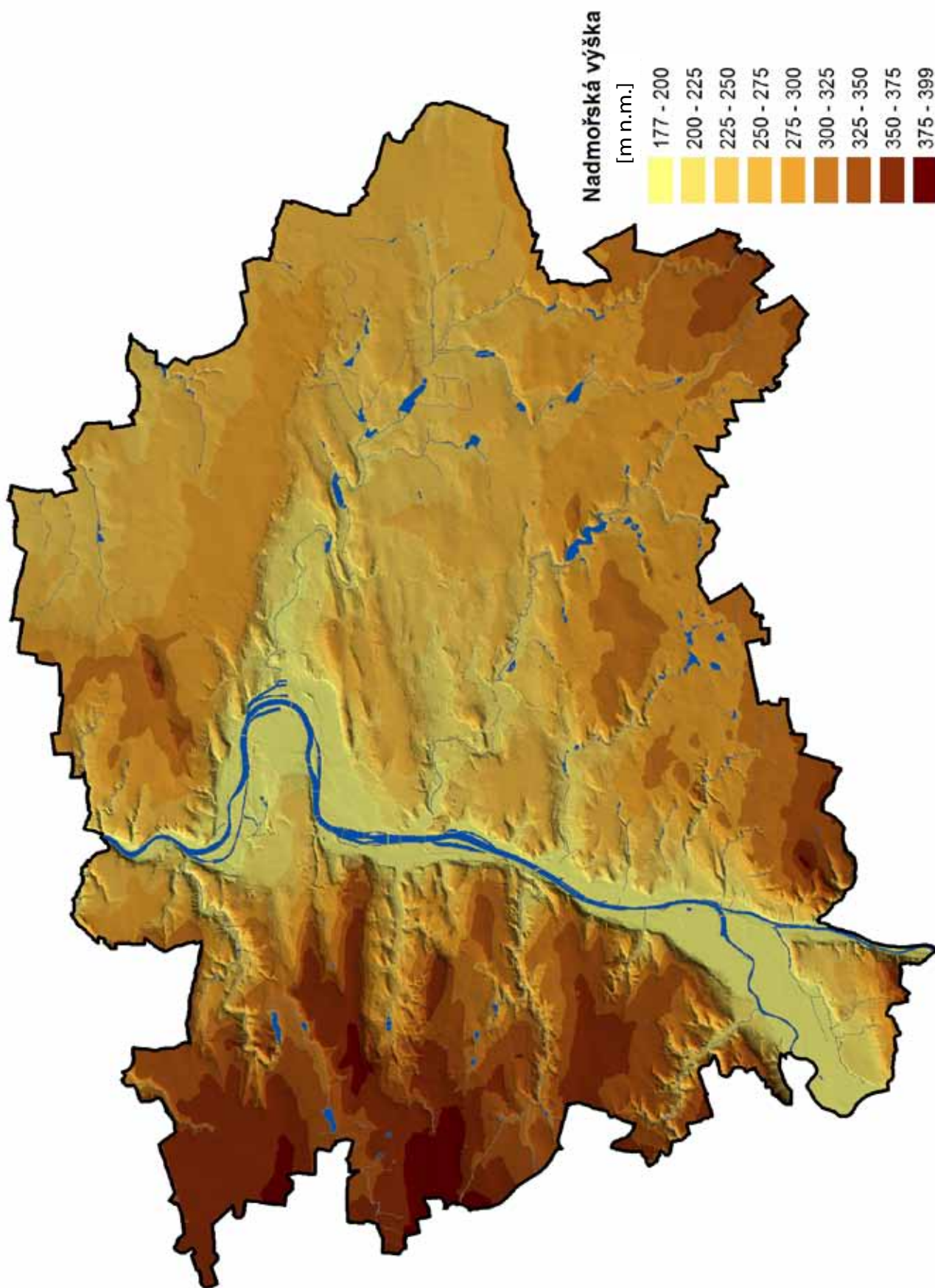
Městská část		Rozloha [ha]	Počet urba- nistických obvodů (včetně dílů)	Výčet katastrálních území (* pouze část)
500054	Praha 1	554	20	Holešovice*, Hradčany*, Josefov, Malá Strana*, Nové Město*, Staré Město, Vinohrady*
500089	Praha 2	419	22	Nové Město*, Nusle*, Vinohrady*, Vyšehrad
500097	Praha 3	648	26	Strašnice*, Vinohrady*, Vysočany*, Žižkov*
500119	Praha 4	2 420	83	Braník, Hodkovičky, Krč, Lhotka, Michle*, Nusle*, Podolí, Vinohrady*, Záběhlice*, Vršovice*
547042	Praha-Kunratice	810	16	Kunratice
500143	Praha 5	2 750	72	Hlubočepy, Jinonice*, Košíře, Malá Strana*, Motol, Radlice, Smíchov, Břevnov*
539678	Praha-Slivenec	759	9	Holyně, Slivenec
500178	Praha 6	4 152	66	Břevnov*, Bubeneč*, Dejvice, Hradčany*, Liboc, Ruzyně, Sedlec*, Střešovice, Veleslavín, Vokovice
547140	Praha-Lysolaje	248	4	Lysolaje
547158	Praha-Nebošice	368	4	Nebošice
539589	Praha - Přední Kopanina	327	2	Přední Kopanina
547271	Praha-Suchdol	513	9	Sedlec*, Suchdol
500186	Praha 7	710	20	Bubeneč*, Holešovice*, Libeň*
530077	Praha - Troja	337	4	Troja*
500208	Praha 8	2 180	58	Bohnice, Čimice, Karlín, Kobylisy, Libeň*, Nové Město*, Střížkov*, Troja*, Žižkov*
538124	Praha-Březiněves	339	3	Březiněves
547298	Praha-Đáblice	738	9	Đáblice
547301	Praha - Dolní Chabry	499	5	Dolní Chabry
500216	Praha 9	1 331	39	Hloubětín*, Hrdlořezy*, Libeň*, Prosek, Střížkov*, Vysočany*, Malešice*
500224	Praha 10	1 860	60	Hloubětín*, Hrdlořezy*, Malešice*, Michle*, Strašnice*, Vinohrady*, Vršovice*, Záběhlice*, Žižkov*
547034	Praha 11	980	22	Chodov, Háje
538400	Praha-Křeslice	344	3	Křeslice
539724	Praha-Šeberov	500	6	Šeberov
539791	Praha-Újezd	370	4	Újezd u Průhonice
547107	Praha 12	2 331	42	Cholupice, Kamýk, Komořany, Modřany, Točná
547051	Praha - Libuš	523	19	Libuš, Písnice
539694	Praha 13	1 323	34	Jinonice*, Řeporyje*, Stodůlky*, Třebonice*
539635	Praha-Řeporyje	986	11	Řeporyje*, Stodůlky*, Třebonice*, Zadní Kopanina
547361	Praha 14	1 352	31	Černý Most, Hloubětín*, Hostavice, Kyje
538175	Praha - Dolní Počernice	576	7	Dolní Počernice
547387	Praha 15	1 024	22	Horní Měcholupy, Hostavař
547379	Praha - Dolní Měcholupy	466	7	Dolní Měcholupy*
538205	Praha-Dubeč	860	3	Dubeč, Dolní Měcholupy*
547395	Praha-Petrovice	179	4	Petrovice
547409	Praha-Štěrboholy	297	7	Štěrboholy
539601	Praha 16	931	11	Radotín
539449	Praha-Lipence	825	5	Lipence
539465	Praha-Lochkov	272	4	Lochkov
547115	Praha-Velká Chuchle	603	11	Malá Chuchle, Velká Chuchle
539864	Praha-Zbraslav	985	12	Lahovice, Zbraslav
547174	Praha 17	326	8	Řepy
539899	Praha-Zličín	718	11	Sobín, Třebonice*, Zličín
547417	Praha 18	561	9	Letňany
547310	Praha-Čakovice	1 019	14	Čakovice, Miškovice, Třeboradice
547344	Praha 19	600	9	Kbely
538736	Praha-Satalice	380	4	Satalice
539007	Praha-Vinoř	600	3	Vinoř
538213	Praha 20	1 694	17	Horní Počernice
538949	Praha 21	1 015	5	Újezd nad Lesy
538060	Praha-Běchovice	683	7	Běchovice
538302	Praha-Klánovice	590	3	Klánovice
538353	Praha-Koloděje	374	3	Koloděje
538931	Praha 22	1 561	13	Hájek u Uhříněvsi, Pitkovice, Uhříněves
538078	Praha-Benice	277	3	Benice
538361	Praha-Kolovraty	649	5	Kolovraty, Lipany u Kolovrat
538388	Praha-Královice	496	3	Královice
538531	Praha-Nedvězí	381	3	Nedvězí u Říčán

1) Od roku 2008 je výměra území určena na základě metody GIS, tj. plochou polygonu mapové vrstvy.

2) Městské části jsou řazeny podle příslušnosti do 22 správních obvodů.

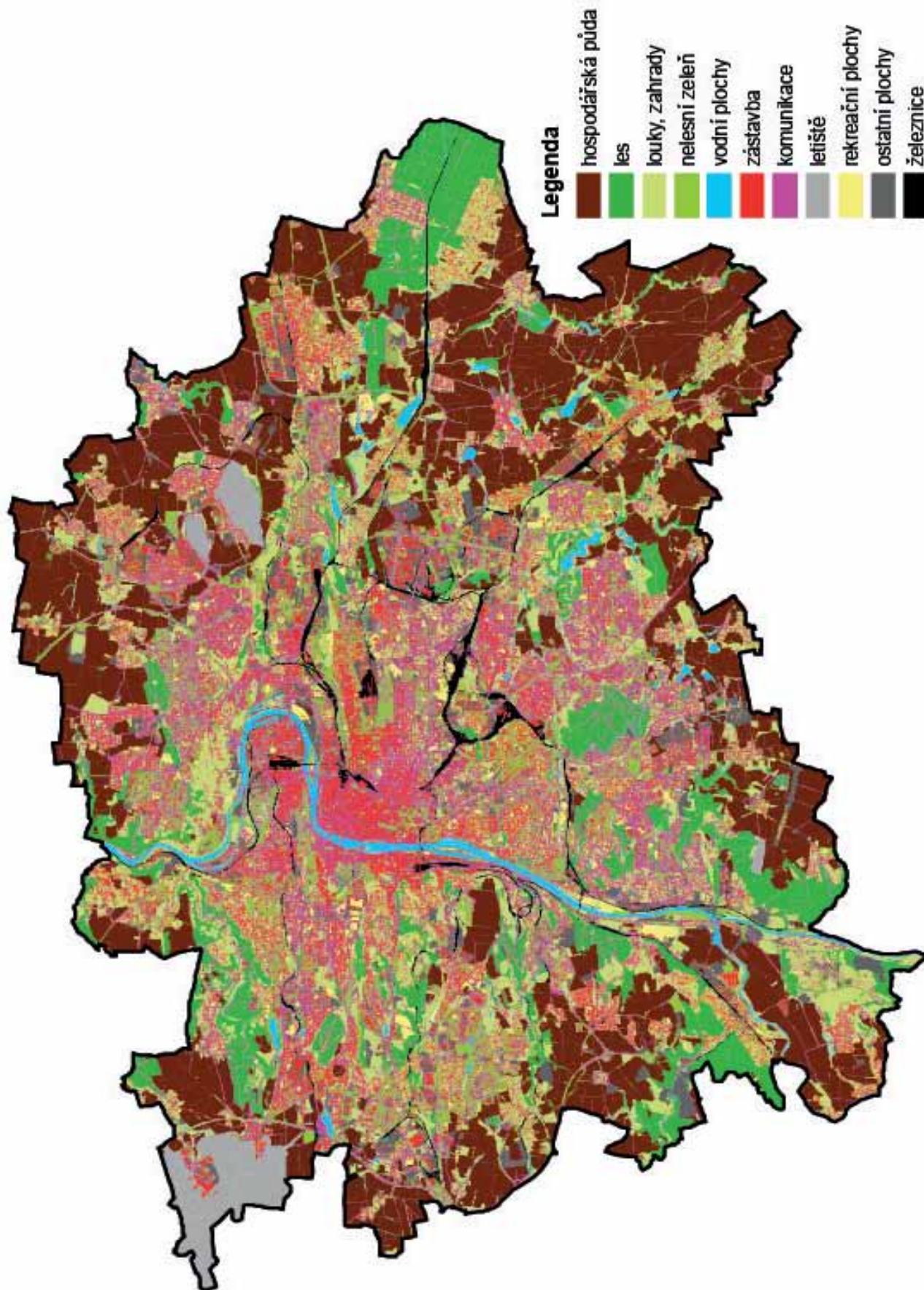
Zdroj: ČSÚ, MHMP

Obr. A2.2 Výškový reliéf, vodní toky a nádrže

Zdroj: IPR, MHMP

Obr. A2.3 Mapa technického využití území (druh povrchu), stav v roce 2014

Zdroj: IPR, MHMP

A.3 INDIKÁTORY UDRŽITELNÉHO ROZVOJE HL. M. PRAHY

Indikátory udržitelného rozvoje usnadňují hodnocení pokroku k udržitelnosti, umožňují srovnání s doporučenými hodnotami, legislativními limity, srovnání mezi státy, regiony, městy, umožňují stanovení cílů rozvoje a zhodnocení efektivnosti vynaložených prostředků.

Praha se v roce 1998 zapojila do projektu Zprávy o stavu životního prostředí měst na Internetu (Cities Environment Report on Internet – CEROI). V rámci Programu pro životní prostředí OSN (UNEP) podporujícího projekt byla vytvořena také sada indikátorů pro městskou úroveň. Část těchto indikátorů (30) byla označena jako klíčové indikátory (Core set). Část vhodných indikátorů pro Prahu byla zkompileována a následně prezentována v předchozích ročenkách, vybrány byly především environmentální indikátory. Výběr indikátorů odrážel také priority Strategického plánu hl. m. Prahy v oblasti životního prostředí. Část použitých indikátorů byla zároveň součástí sady tzv. Společných evropských indikátorů (European Common Indicators)¹. Podporu sledování těchto indikátorů v podmínkách České republiky poskytuje nezisková organizace CI2, o. p. s.

Od roku 2004 je navržena jednotná sada klíčových indikátorů udržitelného rozvoje hl. m. Prahy v oblasti životního prostředí. Její výhodou je omezený počet indikátorů a jejich snadná komunikace. Sada odráží uvedené mezinárodní sady indikátorů a také ukazatele koncepčních dokumentů hl. m. Prahy (KK EVVO, POH hl. m. Prahy, ÚEK hl. m. Prahy aj.)². V roce 2010 byly některé indikátory nově zařazeny (ekologická stopa města), neboť jsou významné z hlediska udržitelnosti města, ale v dřívějších letech nebyly sledovány. V případě některých indikátorů došlo ke změně metodiky sledování (např. počet hospitalizovaných osob), což je vždy uvedeno v poznámce.

V roce 2006 a 2007 se Praha zúčastnila mezinárodního projektu „Urban Ecosystem Europe“ (s účastí 25, resp. 32 velkých evropských měst), jehož výstupem bylo porovnání životního prostředí a politiky životního prostředí prostřednictvím sady indikátorů. V roce 2008 se Praha zúčastnila mezinárodní soutěže Green Capital Award (Evropské zelené město) organizované v rámci EU, kde bylo pro porovnání životního prostředí a politik jednotlivých evropských měst využito připravené sady indikátorů. V roce 2008 se zároveň Praha účastnila projektu zaměřeného na zpracování metodiky pro přípravu zpráv o životním prostředí měst v ČR s využitím sady indikátorů životního prostředí.

V návaznosti na zpracování dokumentace pro soutěž Green Capital Award byla připravena a v roce 2009 vydána publikace PRAHA – indikátory udržitelného rozvoje (k dispozici na <http://portalzp.praha.eu/> v rubrice Ročenky Praha ŽP) se základními indikátory v kapitolách lokální příspěvek ke globálním změnám klimatu, místní doprava, dostupnost ploch veřejné zeleně, kvalita ovzduší, zatížení hlukem, odpadové hospodářství, spotřeba vody a dalších.

Využívání indikátorů udržitelného rozvoje se stalo nedílnou součástí také nového územně plánovacího podkladu pořizovaného dle stavebního zákona (č. 183/2006 Sb.) – Územně analytických podkladů hl. m. Prahy (UAP). Jedná se o dokument, který popisuje mj. rozhodující faktory ovlivňující územní rozvoj v Praze a analyzuje vztah těchto faktorů k udržitelnému rozvoji území. Argumentační základna byla v roce 2014 založena na sadě 167 indikátorů, definovaných v rámci 11 hlavních oblastí (aspektů) udržitelného rozvoje. Při tvorbě indikátorové sady jsou v maximální míře využívány klíčové indikátory udržitelného rozvoje hl. m. Prahy v oblasti životního prostředí. UAP byly zpracovány v roce 2008, 2010, 2012 a 2014. Indikátory udržitelnosti rozvoje hlavního města Prahy jsou zveřejněny na stránce <http://uap.iprpraha.cz/prilohy>.

1 Projekt „Společné evropské indikátory – K profilu udržitelného rozvoje na místní úrovni“ (Towards local sustainable profile – European Common Indicators) je výsledkem spolupráce Evropské komise (Generální ředitelství pro životní prostředí), Evropské agentury pro životní prostředí a Expertní skupiny pro městské životní prostředí a vznikl i na základě konzultací s mnoha evropskými obcemi. Ukazatele jsou úzce spojeny s prioritami podprogramu 6. akčního programu pro životní prostředí v Evropě „Tematická strategie pro městské životní prostředí“. Systém indikátorů tak představuje nástroj pro rozhodování a pro šíření informací o nejlepších postupech k udržitelnému rozvoji na místní úrovni.

Název indikátoru	Jednotka	2001	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zdroj	Poznámka
Roční spotřeba paliv a energie na obyvatele po přeměňacích	GJ/obyv./rok	50,4			49,1						46,9				2001: OIM MHMP, 2005: Centrální datový sklad energetických informací ÚRM (CDS-EI), 2011: MZO MHMP (podklady aktualizované ÚEK)	Spotřeba energie po přeměňacích udává objektivní potřebu tepla a energie na vstupu do objektů (příp. technologie). rok 1996: 54,3 rok 1998: 50,9
z toho																
- tuhá paliva	%	4,7			4,0						2,9					
- kapalná paliva	%	0,4			0,3						0,2					
- plynná paliva	%	41,1			40,3						43,0					
- OZE	%	x			x						0,5					
- CZT	%	25,0			24,9						21,5					
- elektřina	%	28,8			30,6						31,9					
Roční spotřeba elektřiny v domácnostech na obyvatele	kWh/obyv./rok	1137,6	1171,3	1192,7	1239,1	1247,8	1230,7	1245,4	1171,9	1195,4	1141,2	1160,1	1175,1	1083,1	PRE, ČSÚ, kompil. MHMP	V roce 2005 činil podíl obnovitelných zdrojů energie 1,0 % ¹⁾
Dopravní výkon motorových vozidel na obyvatele	tis. vozokm/obyv./rok	4,85	5,34	5,58	5,61	5,66	5,77	5,63	5,63	5,83	5,80	5,79	5,78	5,76	TSK-ÚDI, kompil. MHMP	
Celkový počet vozidel na obyvatele	počet/obyv.	0,65	0,67	0,63	0,635	0,64	0,653	0,74	0,732	0,74	0,77	0,67	0,69	0,70	TSK-ÚDI	Od 7/ 2012 je v provozu nový centrální registr vozidel (CRV) a výpočet vozidel se provádí podle zcela jiného klíče.
Délka vybraných cyklistických komunikací																⁴⁾ Údaje za rok 2010 a roky předěší jsou převzaty z Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v Praze do roku 2020. V koncepci jsou stanoveny mj. cíle: 450 km hlavních a páteřních tras do roku 2010, dále min. 30 km za rok, 750 - 1000 km do r. 2020; 200 km cyklostezek nebo společných komunikací pro chodce cyklisty do r. 2010, dále min. 10 km za rok.
- chráněné značené a doporučované cyklotrasy (cyklostezky apod.)	km	61,1	64,3	67,8	67,8	91,4	111,8	130,2	136,5	143,3	141,3	146,9	161	163	2010 a roky předěší: Komise Rady HMP pro cyklistickou dopravu (Koncepce), 2011 a dále: Ročenka dopravy Praha (TSK Praha), ROPID /kompil. MHMP	
- integrační opatření (cykloprůhy, cyklopietky, koridory apod.)	km						1,8	7,8	44,1	53,5	62,8	71,5	85,1	92,1		
- Značené cyklotrasy celkem	km	187,7	197,7	230,7	242,3	291,7	317,6	345,6	443,8	504,0	523,9	417	430			

Název indikátoru	Jednotka	2001	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zdroj	Poznámka
Emise NO _x do ovzduší	kg/obyv./rok	19	19	20	17	19	16	15	15	11	10	10	8,6	7,4	ČHMÚ, ATEM kompil. MHMP	
Emise SO ₂ do ovzduší	kg/obyv./rok	3,0	2,2	2,3	2,2	1,9	1,2	1,4	1,3	1,2	0,7	0,3	0,5	0,2	ČHMÚ, ATEM, kompil. MHMP	
Nejvyšší počet případů překročení limitu PM ₁₀																Společný evropský indikátor A.5 stanice s největším počtem překročení limitu – hodnoty zvlášť pro stanice dopravní a pozadové
- dopravní stanice	počet		140	135	66	129	97	49	13	36	33	10	20		ČHMÚ kompil. MHMP	
- pozadové stanice	počet		68	20	34	38	4	4	6	27	30	2	6	2		
Průměrná spotřeba vody v domácnostech	l/den/obyv.	137,9	136,6	130,8	126,8	130	128,7	121,6	114,1	104,1	112,0	113,0	111,0	106,0	ČSÚ	Základní sada CEROI
Jakost vody na povrchových tocích																
- BSK ₅	(mg O ₂ /l)	1,74	2,53	2,21	2,1	2,17	2,34	2,53	2,04	2,2	3,0	2,6	2,5	2,6	ČHMÚ	Profil Vltava Podolí
- P celkový	(µg/l)	0,18	0,14	0,13	0,12	0,1	0,08	0,08	0,08	0,07	0,10	0,09	0,09	0,09		
- N jako NO ₃	(mg/l)	3,17	2,86	3,1	3,06	2,7	2,31	2,6	2,6	3,59	3,56	2,62	3,34	2,30		
Čištění odpadních vod – odstranění znečištění – BSK ₅	%	93	96	97,3	97,7	97,85	97,8	97,8	97,9	97,6	99,0	98,0	99,0	99,0	PVK, ČOV, kompil. MHMP	Základní sada CEROI
Podíl čišťených odpadních vod	%	100	100	100	100	100	100	100	99,9	100	100	100	100	100	ČSÚ	Základní sada CEROI - podíl vod vypuštěných do kanalizace, bez vod srážkových

Název indikátoru	Jednotka	2001	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zdroj	Poznámka
Produkce odpadů na obyvatele – odpady celkem	t/obyv./rok	2,2	2,9	3,15	3	2,93	3,78	4,17	4,89	5,43	3,81	3,97	3,06	3,39	2011-2012 MHMP, 2007-2010 CENIA, 2005-2006 VÚV TGM, kompil. MHMP	Základní sada CEROI - Indikátor POH hl. m. Prahy ⁴⁾ – základní indikátor I.4. V rámci podpory dosažení cílů POH ČR je stanoven cíl vytváření podmínek pro snižování měrné produkce odpadů (průběžně) a pro související indikátor měrná produkce nebezpečných odpadů je stanoven cíl snížení o 20 % do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000. Produkce odpadů z domácností – indikátor POH hl. m. Prahy ⁴⁾ I.19. V rámci nákladů s komunálním odpadem je do roku 2010 zajištěno sdružené plnění zpětného odběru obalů.
z toho																
- komunální odpady	t/obyv./rok	0,402	0,418	0,475	0,409	0,44	0,474	0,488	0,64	0,627	0,667	0,583	0,537	0,542		
- nebezpečné odpady	t/obyv./rok	0,225	0,181	0,105	0,16	0,132	0,097	0,08	0,088	0,169	0,088	0,106	0,064	0,049		
- odpady z domácností	t/obyv./rok	0,22	0,25	0,26	0,27	0,276	0,285	0,32	0,308	0,308	0,320	0,310	0,322	0,324		
Podíl využitých odpadů	%	8,7	29,7	38,8	36,6	54,2	49,3	71	52,8	40,4	36,4	34,3	33,3	42,5	2011-2012 MHMP, 2007-2010 CENIA, 2005-2006 VÚV TGM, kompil. MHMP	Indikátor POH hl. m. Prahy³⁾ – základní indikátor I.5 (hodnoty pro odpady celkem) V rámci podpory dosažení cílů POH je stanoven cíl zvýšit do roku 2012 podíl využívání odpadů (ze všech vznikajících) na 55 %. Pro komunální odpady je obdobně stanoven cíl dosáhnout do roku 2010 materiálového využití 50 %.
- využití celkem																
Energetické využití	%			1,2	7,0	6,2	4,7	4,1	3,6	3,8	6,3	6,2	0,0	7,5		

Název indikátoru	Jednotka	2001	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Zdroj	Poznámka
Podíl odpadů odstraněných skládkováním	%	10,3	11	7,6	7,9	7,25	7,9	9,5	3	1,5	1,5	0,8	1,0	1,2	2011 MHMP, 2007-2010 CENIA, 2005-2006 VÚV TGM, kompl. MHMP	Indikátor POH hl. m. Prahy ³⁾ – základní indikátor I.8 (hodnoty pro odpady celkem) V rámci podpory dosažení cílů POH byl stanoven cíl snížit podíl skládkování do roku 2010 o 20 % ve srovnání s rokem 2000.
Podíl odpadů odstraněných spalováním	%	9,0	6,5	5,9	0,1	0,1	0,1	0,07	0,06	0,04	0,06	0,1	0,2	0,03	Do roku 2010 CENIA, od roku 2011 MHMP	Indikátor POH hl. m. Prahy ³⁾ – základní indikátor I.10
Rozloha chráněných území jako podíl na celkové rozloze																
- zvláště chráněná území	%	4,3	4,3	4,3	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,4	4,6	4,6	MHMP, IPR, IMIP	Společný evropský indikátor B.9 přírodní parky – rozloha včetně uvnitř ležících zvláště chráněných území
- přírodní parky	%	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7	19,7	19,9	19,9	19,9	19,9	18,8		
Hospitalizovaní pro nemoci dýchací soustavy v nemocnicích v celé ČR s bydlištěm v Hl. m. Praze	Počet na 1000 obyvatel Hl. m. Prahy	11,6	12,3	11,3	12,5	10,8	10,5	9,8	10,0	9,3	9,8	8,7	10,2	10,5	ÚZIS, Národní registr hospitalizovaných	Údaje nejsou srovnatelné s předchozími ročníky ročenky. Dříve byl vykazován indikátor hospitalizování v nemocnicích v Praze s bydlištěm v celé ČR.
Střední délka života při narození	roky	73,6 / 79,0	73,7 / 79,2	74,1 / 79,6	74,7 / 80	75,2 / 80,4	75,6 / 80,7	75,9 / 80,7	76,3 / 80,8	76,3 / 81,2	76,5 / 81,7	77,0 / 81,8	77,3 / 82,1	77,5 / 82,5	ČSÚ	

¹⁾ Údaj je vypočten ze spotřeby elektrické energie v domácnostech v hl. m. Praze a Rostokách u Prahy (PRE; hodnota je zatížena sezónními a migračními vlivy) a součtu obyvatel v Praze a Rostokách u Prahy (ČSÚ; střední stav).

²⁾ V období 2003 – 2008 byl správci těchto údajů (Odbor dopravně správních agend MD ČR a Odbor dopravně správních agend MHMP) používán jiný algoritmus pro výpočet provozovaných vozidel.

³⁾ POH hl. m. Prahy – Program odpadového hospodářství hl. m. Prahy. Údaje za roky 2002–2004 byly částečně upraveny v návaznosti na novou metodiku stanovenou pro výpočet indikátorů POH krajů ČR. (Ve sloupci „Poznámka“ jsou uvedeny pouze vybrané základní cíle, kompletní seznam je uveden v Závažné části POH hl. m. Prahy.)

⁴⁾ Údaje za rok 2010 a roky předešlé jsou převzaty z Koncepce rozvoje cyklistické dopravy v Praze do roku 2020 a částečně se liší od údajů publikovaných dříve. U délky cyklistických stezek jsou zahrnuty pouze úseky vyznačené jako cyklostezky (svislým dopravním značením C8, C9 a C10). Položka Cyklopruhy, cyklopiktokoridory aj. zahrnuje i další integrační opatření jakou společné pruhy pro autobusy, cyklisty a taxi. Metodika stanovení celkové délky cyklistických stezek pro rok 2011 se částečně liší od metodiky použité pro rok 2010 a roky předešlé a poskytuje nižší výslednou hodnotu